

ності 83,1%, до дегельмінтизації було знайдено в одному грамі фекалій 8,3 яйця парамфістом, а після проведеної обробки – 1,4 яйця.

Отже, для лікування і профілактики парамфістоматозу великої рогатої худоби рекомендуємо застосовувати альбен-супер внутрішньо в дозі 1 таблетка на 35 кг живої маси.

Список використаних джерел.

1. Березовський А.В., Галат В.Ф., Шевченко А.М. Діагностика та заходи боротьби з парамфістоматидозами великої рогатої худоби (методичні рекомендації). К. : Ветінформ, 2006. 20 с.
2. Бирка В.І., Мазанний О.В. Фасціольозно-парамфістомідозна інвазія великої рогатої худоби // Зб. наук. праць Луганського НАУ. Луганськ, 2003. № 31/43, Т. 1: Вет. науки. С. 71-75.
3. Довгій Ю.Ю., Дубова О.А., Феценко Д.В. Найпоширеніші інвазійні хвороби свійських тварин в Україні. Житомир: Полісся, 2011. 272 с.
4. Шевченко А.М., Галат В.Ф. Поширення та видовий склад збудників парамфістомозів великої рогатої худоби на території України // Тез. доп. Міжнар. конф. проф. – викл. складу і аспірантів ННІ вет. медицини, якості і безпеки продукції тваринництва НАУ. К., 2006. С. 85.

УДК 619: 616. 993. 192. 6

Моргун А.О. студентка 2 курсу магістратури спеціальності “Ветеринарна медицина”

Науковий керівник – Левицька В.А., кандидат вет. наук, асистент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІЗООТОЛОГІЇ ПАРАЗИТОЦЕНОЗІВ ОВЕЦЬ В УМОВАХ ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

Серед паразитарних хвороб овець на території України найбільше поширення мають такі гельмінтози як: диктіокаульоз, нематодироз, трихостронгілоїдоз, моніезіоз, дикроцеліоз, ехінококоз. Найчастіше гельмінтози овець рееструються у вигляді мікстинвазії. Незважаючи на різноманітність способів діагностики та засобів лікування, проблема боротьби з цими захворюваннями залишається актуальною.

Об'єктом наших досліджень слугували вівці різних вікових груп. Матеріалом – фекальні маси овець, забійні туші та внутрішні органи тварин. Для діагностики ураженості тварин гельмінтозами використовували загальноприйнятні методику. Для встановлення діагнозу на інвазійні захворювання матеріал доставляли в науково-навчальну лабораторію кафедри інфекційних та інвазійних хвороб факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві Подільського державного аграрно-технічного університету для подальшого встановлення видової належності збудників та дослідження методами лабораторної діагностики.

Для вивчення поширення захворювання серед овець проводили аналіз звітності документації спеціалістів ветеринарної медицини.

Статистичну обробку інформації застосовували за загально прийнятими формулами і методиками.

Наші дослідження свідчать, що гельмінтозні захворювання поширені у овець. Паразитарні хвороби проявляються переважно у молодняка. Хвороба клінічно проявляється затримкою росту і розвитку тварин, зниження резистентності по відношенню до інших захворювань та частою загибеллю тварин.

За статистичними даними 2018-2019 р. р. ми прослідкували підвищення ураженості поголів'я у різних господарствах Тернопільської області, які територіально розташовані у лісостеповій зоні.

Так середній показник екстенсивності інвазії становив: диктіокаульозної в 2018 році 7,8%, а в 2019 збільшився до 9,8%. Із родини трихостронгілідів вівці були уражені гемонхами на 22,4%, а в 2019 цей показник збільшився до 33,2%. При обстеженні 198 голів овець за 2019 рік виявлено, що 12,9% уражено поголів'я дикроцелями, в порівнянні до 2018 року, інвазованість тварин збільшилась на 2,8%, середній показник за два роки становив 9,7%.

За даними копроскопії фекалій від овець, ми реєстрували асоціацію із двох, трьох, чотирьох видів гельмінтів. Моноінвазія не встановлювалася. Найбільш поширеними хворобами овець у цій природно-кліматичній зоні виявилися гемонхоз та диктіокаульоз. Хвороби реєструються у всіх вікових групах тварин з високою екстенсивністю інвазії, середній показник за два останніх роки із загального числа обстежених становив від 9,3% до 31,1%.

В результаті вивчення гельмінтозної інвазії нами встановлено, що поголів'я овець, має ураженість асоційованою формою гельмінтів.

За нашими дослідженнями, встановлено, що в 2019 році показник екстенсивності інвазії становив 82,2% в порівнянні до 2018 року 65,6%. Інвазованість на гемонхоз із числа обстеженого поголів'я складала в 2018 р. 51,3%, а в 2019 р. реєстрували збільшення ураженості поголів'я до 63,1%. Прослідковується тенденція підвищення екстенсивності інвазії диктіокаульозу від 7,1% до 11,9%.

Збільшення ступеню інвазованості тварин трихостронгілідами ймовірно пов'язано із зміною пасовищ. Так, як для випасу тварин використовують будь які пасовища більш придатні у цьому відношенні.

Враховуючі більший відсоток ураженості тварин асоційованою формою гельмінтозів ми провели аналіз сезонної динаміки інвазованості тварин збудниками *Haemonchus contortus* та *Dictyocaulus filarial*. Ми встановили, що ураженість підвищується з початку квітня до вересня і досягає в цей час найвищого піку. Екстенсивність інвазії ягнят до 48,3% при інтенсивності паразитів 180,5 екз. у сичузі, про що свідчить роль сезонності ураженості тварин.

Дані наших досліджень свідчать, що мікстинвазія реєструється до 33,1% поголів'я, при цьому ягнята поточного року народження уражені від 15,1% до 59,1%. Зниження інвазованості тварин реєструється до мінімуму вже в кінці осіннього випасу. Значне збільшення ураженості встановили ми на початку весняного випасу овець. Це обумовлено підвищенням інвазії у зимово – стійловий період. Весняний максимум гемонхозу визначали у квітні до 24,5% при інтенсивності 12 екз. паразитів у сичузі. Ураженість тварин знижується після літнього випасу до мінімального – 27,3% з інтенсивністю інвазії 53,0 екз. В період осіннього випасу екстенсивність інвазії становила 49,4% при інтенсивності інвазії 342 екз. Самий незначний показник інвазованості тварин спостерігали на початку зимового періоду, коли тварини знаходились в кошарах екстенсивність

інвазії складала 4,7% при інвазії 342 екз. Самий незначний показник інвазованості тварин спостерігали 5,0 екз. Основним джерелом поширення інвазії є хворі тварини та паразитозої.

Аналізуючи сезонну динаміку диктіокаульозної інвазії овець ми встановили, що максимальна екстенсивність інвазії реєструється в зимовий період з грудня по лютий місяці екстенсивність інвазії дорівнює 23,3% при інтенсивності інвазії від 18 до 63 екз в легенях. Мінімальну ураженість тварин ми спостерігали при дослідженні овець з березня по травень, показник екстенсивності інвазії складав 5,7% при інтенсивності інвазії від 4 до 11 екз в ураженому органі.

УДК 637. 05

Надвірняк В.М., студент 2 курсу магістратури спеціальності “Ветеринарна медицина”,

Науковий керівник – Супрович Т. М, доктор с.-г. н., професор

Подільський ДАТУ, м. Кам’янець-Подільський, Україна

ЕТИОЛОГІЯ ТА ДЖЕРЕЛО ЗАБРУДНЕННЯ ПСЕВДОМОНОЗУ ПТИЦІ В УМОВАХ ПТАХОФАБРИКИ

Актуальність теми. Основним завданням птахівництва є виведення та вирощування високопродуктивної птиці за невисоких витрат корму та підвищення економічного ефекту галузі від застосування нових технологій і їх впровадження у виробництво. Однак подібні технології часто призводять до виникнення стресових ситуацій і порушення обмінних процесів, які зумовлюють підвищену чутливість організму птиці до різних захворювань. У таких умовах серед збудників хвороб птиці різко зростає роль умовно-патогенних мікроорганізмів, які найчастіше циркулюють в різних асоціаціях, різко знижують імунітет птиці, порівняно з моноінфекціями. Серед таких збудників особливе місце займає *Pseudomonas aeruginosa*, поширення якої завдає значних збитків птахівництву внаслідок великого відсотку відходу під час інкубації, виведенні молодняку та зниження продуктивності за підгострого і хронічного перебігу в дорослої птиці.

Метою досліджень було вивчити бактеріальну забрудненість різних об’єктів птахофабрики і порівняти біологічні властивості збудника псевдомонозу ізольованого від курчат та з об’єктів птахофабрики.

Матеріали та методи досліджень. Робота виконувалася протягом 2018-2019 навчального року в Філії “Птахофабрика “АВІС” Кам’янець-Подільського району Хмельницької області. Матеріалом для виділення епізоотичних штамів були паренхіматозні органи курчат (печінка, селезінка, нирка), проби питної води, комбикорми та чашки Петрі з МПА, на яких виявлялася мікрофлора повітря в пташниках седиментаційним способом. Патологічний матеріал відбирали від свіжих трупів курчат. Виділення збудника проводили відповідно “Методичним вказівкам по лабораторним дослідженням на псевдомоноз птиці”.

Результати дослідження. При проведенні мікробіологічного дослідження об’єктів птахофабрики з метою вивчення мікробного обсіменіння та виділення збуднику псевдомонозу було встановлено, що під час ензоотії на птахофабриці збудник виділявся не тільки від хворої птиці, але і з усіх об’єктів зовнішнього